

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ: НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
УДУ імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ: НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 190-річчю Університету
та 50-річчю Інституту

20–21 червня 2024 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024

За загальною редакцією професора **В. П. СЕРГІЄНКА**

Редакційна колегія:

- В. П. Андрущенко* – член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор;
- Р. Г. Драпушко* – проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), кандидат філософських наук, доцент;
- В. Г. Лавриненко* – проректор з міжнародних зв'язків, кандидат історичних наук, професор;
- Н. В. Марченко* – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Шебень Володимир* – кандидат педагогічних наук, професор (Пряшевський університет, Словаччина);
- В. П. Сергієнко* – доктор педагогічних наук, професор;
- В. М. Слабко* – доктор педагогічних наук, професор;
- Г. М. Торбін* – проректор з наукової роботи, доктор фізико-математичних наук, професор;
- В. І. Федоришин* – доктор педагогічних наук, професор;
- Л. І. Гладка* – кандидат фізико-математичних наук, доцент.

С 24   **Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві:** збірник мат. Міжнародної науково-практичної конф., присвяченої 190-річчю Університету та 50-річчю Інституту. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 278 с.

До збірника ввійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві”, у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології та практики неперервної освіти в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

*Шевчук Б. В.,
докторант кафедри інформаційних систем і технологій
кандидат педагогічних наук, доцент
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ДИСТАНЦІЙНИХ ПЛАТФОРМ ТА СЕРВІСІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ВІРТУАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО

Особливої актуальності цифрові технології набувають при введенні в практику навчального закладу дистанційного навчання, під яким розумітимемо систему організаційних, педагогічних та інформаційних технологій, що дозволяють людині отримувати знання у зручній для неї час та в будь-якому місці. Обов'язковою умовою повноцінного дистанційного навчання є використання сучасних засобів телекомунікації. Оскільки впровадження дистанційного навчання є досить довгим і трудомістким процесом, необхідно створення на рівні певного навчального закладу механізму заповнення навчально-методичними матеріалами, формування інформаційної культури викладачів, а також забезпечення доступності цих матеріалів для студентів.

Авральні переходи до дистанційних форм навчання – це проблеми лише зовні біолого-медичні та організаційні, насправді справи, вони мають під собою фінансово-економічне коріння і, що особливо важливо, – наслідки, які, при конструктивному розвитку подій, кардинально трансформують суспільство та економіку, освітню систему, що включає можливості конкретних регіону, верств суспільства, сімей.

Надзвичайну гостроту цієї проблеми в умовах воєнних дій, що змушують шукати оптимальні шляхи організаційних, методичних засобів та середовищ навчання, нещодавно спірних та/або заборонених рішень необхідно реалізовувати, по-перше, що називається “з коліс”, по-друге, – комплексно. До цього додається перманентний характер різномірних трансформацій освітнього простору, поява/зникнення окремих частин контенту, конкретних інструментів стає критично важливим, впливаючи на особистість, суспільство, державу.

Екстрене перенесення очного навчання у дистанційний формат має істотні відмінності від роботи на ретельно спланованих, відпрацьованих дистанційних курсах. Освітні організації були змушені в терміновому порядку розробити новий формат онлайн-навчання, враховуючи різницю в оцінці ефективності навчання, раціонально варіюючи форми та методи навчання. Треба зауважити, що всі студенти та викладачі були готові до цієї кардинальної розбудови навчального процесу, виходячи з об'єктивно різного рівня розвиненості інформаційної інфраструктури, забезпеченості предметів електронними освітніми ресурсами та готовності до використання цифрових платформ та сервісів в освітньому процесі, оскільки організація та проведення занять в таких умовах має низку особливостей:

– по-перше, для такого навчання і студент і викладач мають бути вмотивованими;

– по-друге, викладачі мають бути компетентними, застосовувати нові методи роботи, незвичайні прийоми;

– по-третє, викладач повинен бути не тільки професіоналом, але мати неповторний стиль, манеру, спосіб подачі матеріалу;

– по-четверте, студент вважає себе професіоналом, самодостатньою особистістю, критично сприймає спроби контролювати і керувати ними, навіть якщо роблять це приховано;

– по-п'яте, студент накопичує великий запас досвіду, з погляду якого він оцінює будь-яку інформацію, що надходить;

– по-шосте, студенти намагаються одночасно застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Слід зазначити, що без оперативності, професіоналізму, активності педагогічних працівників дуже важко було розпочати навчання з перших днів. В УДУ було своєчасно прийнято низку документів про дистанційне навчання, складено розклад онлайн занять та визначено тривалість занять відповідно до норм. Шляхом спроб і помилок було знайдено оптимальний формат взаємодії викладачів та студентів, організація занять у дистанційному режимі. На основі наявної нормативної правової бази в УДУ розроблені відповідні локальні нормативні акти, що включають:

– положення про електронне навчання, дистанційні освітні технології;

– норми часу для розрахунку обсягу навчальної, навчально-методичної та організаційної роботи, яку виконують викладачі при реалізації ОПП з використанням електронного навчання, дистанційних освітніх технологій;

– вимоги до складу, змісту та оформлення електронних навчально-методичних комплексів;

– регламент впровадження дистанційної ОПП;

– інструкції з роботи у системі дистанційного навчання для слухачів, викладачів та спеціалістів з навчально-методичної роботи та ін.

Відомо, що навчання за дистанційними освітніми програмами проводиться на основі використання електронного інформаційно-освітнього середовища, що включає електронні інформаційні та освітні ресурси, інформаційні та телекомунікаційні технології, відповідні технічні та технологічні засоби. Заняття проводилися з використанням віртуального освітнього середовища (ВОС) УДУ.

Однією з основних умов реалізації дистанційної освітньої програми є якісне навчально-методичне забезпечення, яке включає навчально-тематичні плани дисциплін, технологічні карти дисциплін, карти компетентностей, фонди оціночних засобів, методичні вказівки щодо вивчення дисциплін, електронний контент, списки літератури тощо.

Для пояснення нового матеріалу були використані вже готові відеоматеріали. Різні платформи дозволили викладачам УДУ використовувати різний контент, спілкуватися з студентами, відповідати на задані питання, роз'яснювати новий матеріал. Для роботи з новим навчальним матеріалом викладачі записували відеозаняття та надавали їх студентам, а також розмістили відеоуроки в Хмарі, відправивши студентам посилання, що дозволило студентам у вільному графіку подивитися ще раз і розібратися у питаннях, що викликали труднощі. Для контролю знань окрім завдань із вільною відповіддю викладачі використовували тестовий формат. Тести створювалися через Додатки ВОС УДУ, Google форми, що дозволяло проводити автоматичну перевірку, а студенти відразу ж могли бачити свій результат,

---

що є дуже важливим мотивуючим фактором у навчальній діяльності.

Крім синхронного формату взаємодії студентів та викладачів використовувався електронний формат. Тут насамперед викладачі та студенти активно працювали на платформі Moodle, через електронну пошту, соціальні мережі. Студенти пересилали домашнє завдання, викладач отримував виконані роботи, перевіряв, коментував відповіді.

Завдяки наявності електронного розкладу із зазначенням платформ, на яких працюють викладачі та посилань на них, адміністрація контролювала весь процес навчання, була присутня на заняттях, допомагала викладачам впоратися з таким навантаженням, яке мало місце, перевіряла виставлення відміток, заповнення електронного журналу. Усі ці форми дистанційної роботи дозволили позитивно завершити навчальний рік та виконати робочі програми з предметів.

Результати проведеного моніторингу показали в цілому задоволеність студентами якістю дистанційного навчання в екстремальних умовах, що дозволяє говорити про перспективність використання дистанційних освітніх технологій при реалізації освітніх програм та дозволяє зробити наступні висновки:

– У сучасних умовах у зв'язку із великою кількістю різних загроз необхідна альтернатива урочній освіті – дистанційні форми роботи з організацією повноцінного освітнього процесу.

– Впровадження дистанційних технологій у систему освіти має відбуватися обдуманно, з використанням курсів дистанційного навчання, згідно з запитам та можливостями учасників освітнього процесу.

Виходячи з досвіду роботи УДУ можна відзначити, що дистанційне навчання має наступні *переваги*:

– при електронному навчанні швидкість вивчення встановлюється студентом залежно від його особистих обставин і потреб;

– доступність та незалежність від географічного та часового положення студента;

– мобільність: ефективна реалізація зворотного зв'язку між викладачем та студентам є однією з основних вимог та основ успішності процесу навчання;

– технологічність: використання у освітньому процесі нових досягнень інформаційних і телекомунікаційних технологій;

– соціальна рівноправність: рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я, елітарності та матеріальної забезпеченості студента;

– творчість: комфортні умови для творчого самовираження студента.

Недоліки:

– необхідність наявності цілого ряду індивідуально-психологічних умов. Для дистанційного навчання необхідна самодисципліна, яке результат безпосередньо залежить від самостійності і свідомості студента;

– необхідність постійного доступу до джерел інформації; хороша технічна оснащеність;

– нестача практичних занять;

– для окремих студентів може бути недостатнім контроль, що є важливим фактором у навчанні.

Література:

1. Андреев О. О. Педагогічні аспекти відкритого дистанційного навчання : монографія / О. О. Андреев, К. Л. Бугайчук, Н. О. Каліненко, В. М. Кухаренко, Н. А. Люлькун,

-
- Н. Г. Сиротенко, Н. Є. Твердохлебова ; за ред. О. О. Андрєєва, В. М. Кухаренка. Харків : ХНАДУ, 2013. 212 с.
- 2.' Заміховський Л. М., Якубовський В. П. Аналіз можливості використання SCORM-формату як стандарту для систем дистанційного навчання. *Вост.-Европ. журн. передових технологій*. 2012. № 5/2. С. 34-38.
  3. Коноваленко О. Є., Брусенцев В. О. Концепція використання багатоагентних систем управління в дистанційному навчанні. *Системи оброб. інформації*. 2010. Вип. 9. С. 153-156.
  4. Федорук П. І., Масловський С. М. Модель представлення знань в адаптивній системі дистанційного навчання та контролю знань "EduPRO". *Искусств. интеллект*. 2011. № 3. С. 463-472.
  5. Шаховська Н. Б., Висоцька В. А., Чирун Л. В. Методи та засоби дистанційної освіти для заохочення і залучення сучасної молоді до самостійних наукових досліджень. *Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка"*. 2015. № 832. С. 254-284.

УДК 378.091.212:005.963

Шиян Д. М.,
доктор медичних наук, професор, ректор;

Кудрявцева Т. О.,
*кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри фундаментальних загальнонаукових дисциплін;*

Гиря М. П.,
*кандидат технічних наук, керівник відділу внутрішнього забезпечення якості
освіти та навчально-методичної діяльності;*

Разумна А. Г.,
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри фундаментальних загальнонаукових дисциплін;*

Нессонова М. М.,
*кандидат технічних наук,
доцент кафедри фундаментальних загальнонаукових дисциплін;*

Жемела О. Д.,
*кандидат медичних наук, старший викладач
кафедри професійно-орієнтованих дисциплін,
ПВНЗ "Харківський міжнародний медичний університет",
м. Харків, Україна*

ТРЕНІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА

Інтенсивність цивілізаційних, наукових, технологічних, економічних, політичних змін у сучасному світі набуває небувалих темпів. Фахівець будь-якого напрямку перебуває у стані певної невідповідності власних актуальних компетенцій новим викликам сьогодення, яка може бути усунена лише на шляху перманентного професійного розвитку, що побудований на засадах пошуку та впровадження